MŪSŲ LIETUVA

46 (320) XXV 1973 M LAPKRIČIO-NOVEMBRO 15 D. 60 centavų.
Caixa Postal 4421 01000 São Paulo. ESP. Tel: 273-0338

BRAZILIJA

Šiais metais Brazilijos produkcija pakilus 10 procentų. Užsienius išvežamų prekių vertė siekianti 2 bilijonus kruzeirų.

BRAZILIJA prisidėjo prie P. Amerikos naftą gaminančių kraštų, kurie rūpinsis ir apsaugoti savo išteklius nuo per didelio eikvojimo, ir nustatyti kainas, ir protingai išvystyti naftos išnaudojimą.

1974 metais Brazilijos naftos gamyba turėsianti 45 naujus jos iš žemės ištraukimo šulinius. Dalis mašinų bus naudojama pakrančių vandenynuose, dalis krašto viduje.

PRIEŠ 20 METŲ IR DABAR

Prieš 20 metų Brazilijos gyventojai vartojo tik 300 įvairių maisto gaminių. Šiandien, įsigaėjus didžiosioms krautuvėms-supermercados', vartoja 2500.

PASAULYJE

EGIPTAS IR IZRAELIS

praėjusį sekmadienį pasirašė paliaubų sutartį. Pagal tą sutartį:

1 abi pusės pasižada sąžiningai laikytis paliaubų, t.y. susilaikyt nuo visų kraštų veiksmų.

2 Tuojau aptarti 22-os spalio dienos buvusias fronto pozicijas, ir Jungt. Tautų kariuomenei prižiūrint atitraukti savo karines jėgas.

3. Suezo miestui leisti apsirūpinti maistu, vandeniu, vaistais ir iš jo išgabenti sužeistuosius civilius žmones.

4. Nekliudyti pristatyti rytiniame Suezo kanale esančiai Egipto trečiajai armijai ne karinius reikmenis (maistą, vandenį, vaistus ir kt.)

5. Kairo Suezo kelyje pakeisti Izraelio kontrolierius Jungtinių Tautų daliniais, nors pravežamus reikmenis kontroliuot paliekama Izraelio karininkams.

6. Kai tik bus suorganizuota J. T. kontrolė, tuojau pasikeisti karo nelaisviais ir sužeistaisiais.

LAPKRIČIO 10 Kissingeris susitarė su Sadatu atnaujinti diplomatinius santykius, nutrauktus 1967 metais.

Amerikos kongresas pravedė įstatymą, pagal kurį prezidentas negalės pasiųsti kariuomenės į užsienius, negavęs Kongreso ir senato pritarimo. Prez. atsisakė tą įstatymą pasirašyt ir skelbti, arba, kaip sako, „vetavo". Kongresas daugiau kaip 2 trečdaliais tą jo „veto' atmetė ir įstatymas galios, nors prezidentas jo ir nepasirašytų.

SIUNČIA GINKLUS

Tiek Sov. Rusija, tiek Š. Amerika toliau siunčia Izraeliui ir Egiptui su Sirija ginklus, neva tik papildydami karo metu išeikvotuosius. Bet kas sukontroliuos, ar nesiunčia jų daugiau?

KISSINGERIS, USA užsienio reikalų sekretorius, sėkmingai prikalbinęs arabus ir žydus pasirašyti paliaubų sutartį, nuskrido Kinijon, kur tariasi dėl padidinimo prekybos, kultūros ir kitų ryšių tarp abiejų kraštų. Kinijos valdžios vyrai Kissingerį priėmė labai palankiai, derybos einančios skaldžiai.

TAIKOS DERYBOS

Arabų kraštų ir Izraelio derybos dėl nuolatinės ir pastovios taikos prasidėsiančios gruodžio mėn. viduryje. Stebėtojams atrodo, kad jos bus ilgos ir sunkios. Tiek žydai, tiek arabai turi labai svarbių ir painių klausimų bei reikalų, kurie atrodo beveik nesuderinami. Kaip juos suderinti ir išspręsti? Tai ir bus taikos derybų uždavinys.

Be geros valios ir nusileidimo taika neimanoma.

Kalbant už tuos, kurie negali kalbėti

—Žmogžudžiai turi teisę gintis, kunigai – ne

"Ne tam esu kunigas, kad vaikus vaikyčiau, kai jie garbina Dievą"

ALYTAUS RAJONAS

Pateikiame Simno parapijos vikaro kun. Sigito Tamkevičiaus pareiškimą LTSR Prokuratūrai:

1972 balandžio 29 buvau iškviestas į Alytaus rajono Vykdomąjį komitetą. Rajono pirmininko kabinete susirinko komisijos nariai: rajono pirmininkas, du pavaduotojai, propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjas, korespondentas ir atstovas iš Religijų reikalų tarybos. Kaip liudininkai buvo iškviesti Simno klebonas kun. Matulevičius, Alytaus dekanas kun. J. Grigaitis ir Daugų dekanas kun. Turčinskas.

Neatverk burnos

Maždaug valandą laiko rajono pirmininko pavaduotojas drg. Jančauskas mane griežtai kaltino tokiais dalykais, apie kuriuos net nesapnavau. Man visiškai nebuvo leista pasiaiškinti. Drg. Jančauskas, man bandant kalbėti, pareiškė: „Mes čia susirinkome ne diskusijoms". O kai bandžiau paaiškinti dėl vieno šmeižto, atstovas iš Religijos reikalų tarybos atšovė: „Išsiaiškinsite prokuratūroje". Todėl, *girdint didžiausius kaltinimus, reikėjo tylėti. Žmogžudžiai, plėšikai turi teisę kalbėti gindami save, o man, kaip kunigui, tai nebuvo leista padaryti.* Maža to, drg. Jančauskas šį spektaklį pavadino „aukšto lygio įspėjimu", sakydamas, kad „mes esame labai humaniški" ir „pokario metais su tavim niekas taip nebūtų kalbėjęs..."

Kadangi iškelti kaltinimai yra šmeižtas, tai jaučiu reikalą atsakyti; kadangi šiame pokalbyje dalyvavo be valdžios pareigūnų dar 3 kunigai, o dekanai buvo įpareigoti apie įspėjimą pranešti dvasinei vyriausybei, tai savo atsakymo nuorašus siunčiu minėtiems dekanams ir Kurijoms.

Tiesa ne šmeižtas

Pirmiausia, buvau kaltinamas kad pamoksluose šmeižiąs tarybinę mokyklą ir gyvenimą. Tai ne tiesa! Buvo atvejų, kad pamoksluose iškeldavau kai kurias negeroves sąryšyje su sąžinės laisvės pažeidimu. Tai nebuvo šmeižtas, bet tikrovė. Reikalui esant, esu pasiruošęs konkrečiais ir gausiais faktais paliustruoti, kad nemelavau. Reikalui esant, galiu pristatyti liudininkus, kurie gyvu žodžiu paliudys, kad sakiau tiesą.

Bijo tiesos

Man, užaugusiam pokario metais, visiškai nesuprantama, kad valdžios pareigūnai bijo tiesos. Juk tiesa turi būti valstybės pagrindu. Mano nuomone, tie, kurie mane negailestingai bare, turėjo padėkoti, kad atkreipiau dėmesį į esamas negeroves. Reikia gerbti piliečius, kurie pasako tiesą ir reikia bijoti tų, kurie, nuduodami karštus patriotus, norėdami įsiteikti, pataikauja vyriausybei ir nuslepia nuo jos akių trūkumus, kurie niekada neduoda naudos ir ne daro garbės.

Nevalia skųstis

Buvau kaltinamas kad organizavau skundų rašymą Simne ir Santaikoj įvairioms vyriausybės institucijoms..

Toliau buvau kaltinamas žinių perdavimu į užsienio spaudą apie mokyt. Brilienę, apie drg. Jančausko pirmąjį perspėjimą, apie mokytojos Babarskaitės laidotuves.

Jei neturėčiau sąžinės, galėčiau ne su mažesniu tvirtumu teigti, kad minėtas žinias į užsienio spaudą padavė drg. Jančauskas ar kas nors iš aukščiau stovinčių valdžios pareigūnų. Nuo kada tarybinė teisė leidžia, neturint įrodymų, viešai kaltinti pilietį vienokiais ar kitokiais nusikaltimais? Man atrodo, kad plečiantis ryšiams su užsieniu, nereikėtų stebėtis, jei plačiai pasklidę žinios po Lietuvą, pasiekia ir užsienio spaudą. O juk Lietuvoje kalbėti apie dabartį, atrodo, neuždrausta. Net ir tada, kai drg.

Tęsinys 3 psl.

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

LIETUVIAI PASAULYJE

Urbanijos (Italijoje) katalikų laikraštis „La Voce del amore" rugsėjo mėn. įdėjo ilgą straipsnį „Sistematiškos ir progresyvios pastangos užsmaugti Lietuvos Bažnyčią".

Lietuvių vargonininkų ir muzikų leidinio „Muzikos žinių" paskelbtą lietuviškų Mišių konkursą laimėjo kun. Gediminas Šukys iš Zarasų, viešėjęs Šiaurės Amerikoje. „Mišias Kristaus Rūpintojėlio garbei" parašė Akmenėlio slapyvardžiu.

Pasaulio Lietuvių inžinierių ir Architektų sąjunga ir Amerikos LIAS centro valdyba skiria 200 dol. lietuviams studentams, kurie magistro ar daktaro tezėms pasirenka temą apie Lietuvą, darbus atlikdami ekonomiją studijų centre Washingtone ir gyvendami lietuvių šeimose (Rašyti šiuo adresu Economy Studies Center, P.O.Box 5770, Bethesda, MD 20014, U.S.A.).

Dr. S. Mikalio sūnus Alan Mikal, 20 metų, kilęs iš Bostono, parašė istorinę knygą apie Bostono uostą ir jo salas, kurias pats tyrinėjo fotografavo, pusantrų metų bėgyje.

Kalifornijos „Lietuvių dienos" parodoje dalyvavo Rasa Arbaitė, Stasys Pinkus, Saulius Stančikas, Rimantas Žukas – visi iš Kalifornijos – ir Dalia Petraitytė-Connel iš Malezijos. Koncertavo garsusis „Aušros" kvartetas iš Windsor, Kanados.

Dr. A. Maceinos veikalas „Krikščionis pasaulyje" šiemet išleidžiamas „serijoje Krikščionis gyvenime". Mecenatu yra kun. P. Ažubalis, Toronto šv. Jono parapijos klebonas.

Tėvų Pranciškonų sodyboje, Kennebunkport, Maine, JAV atostogų sezonas baigtas religinės muzikos koncertu. Pasirodė vargonininkas Vytenis Vosyliūnas, smuikininkas Izidorius Vasyliūnas, baritonas Antanas Keblys ir vasarotojų mišrus choras.

Netoli Čikagos miré Antanas Rukuiža, buvęs nepriklausomos Lietuvos miškų departamento direktorius.

„Gintaro žemės panorama", Montevideo lietuvių radijo programą, pradėjo penktuosius veiklos metus.

Didžiosios Britanijos Lietuvių katalikų sąskrydyje Birminghame dalyvavo apie 300 lietuvių.

Kanadoje 1962 metais buvo 150 lietuvių, turinčių tabako ūkius, apimančius apie 2.600 ha. žemės. 1972 metais jų buvo 100 su 2.200 ha. žemės, turį teisę auginti tabaką, kuris yra valdžios kontroliuojamas. Lietuviai užaugino apie 10 milijonų svarų, arba apie 8 nuošimčius visos Kanados tabako. Vidutinis ūkio dydis–20 hektarų, kurio verté apie 100.000 dol. ir metiné apyvarta apie 30.000 dol. Dauguma gyvena Delhi ir Rodney apylinkėse, Ontário provincijoje.

V. Nešukaitytė aštuntą kartą laimėjo Kanados stalo teniso meisterio vardą.

Susivienijimo Lietuvių Argentinoje patalpose spalio mėn. įvyko lietuvių menininkų paroda.

Paveikslus išstatė Elena Balčiūnienė, Marija Barzdžiūtė, Nelida Burbaitė, Estela Demantavičiūtė, Estela Kliaugaitė, Silvija Norkaitė, Hilda Šeštokaitė, dr. Jonas Simanauskas, Irene Paršelienė, Zuzana Natkevičienė, Lydija Kalibaitė, Jonas Karolis Baltrūnas, Romualdas Kuprevičius ir Ona Kučinskienė. Paskaitą „Plastika ir dabartinis žmogus" skaitė Irene Pikutytė-Paršelienė.

SLA pavasario šventės metu išrinkta karalaitė Celija Mičiudaitė, o palydovės - Patricija Jokubauskaitė ir Patricija Bajerčiūtė.

Dr. Vytautas Bieliauskas, Tarptautinės katalikų medicininės psichologijos draugijos pirmininkas, Milane skaitė paskaitą „Naujas žvilgsnis į vyriškumo protestą".

Čikagos universiteto teatro vasaros sezone Euripido tragedijos „Medėja" Jasono vaidmenį atliko Bernardas Prapuolenis.

ALI S-gos Detroito skyriaus gegužinės, įvykusios š.m. rugpiūčio 19 d. dalis dalyvių. Plačiau apie gegužinę tilpo aprašymas Dirvoje Nr. 66. J. Gaižučio nuotrauka

LIETUVA

Lietuvos dviratininkai laimėjo pirmą vietą lenktynėse prie Bakų, Sov. Sąjungoje, tapdami čempionais.

Suomijoje, Europos ir pasaulio čempionate lietuviai laimėjo keturis aukso ir šešis sidabro medalius. V. Česiūnas kanoją 10 km. nuotolį baigė pirmas.

„Miestas, sugrįžęs iš pasakos" – Lietuvos kino studijos filmas Vilniaus 650-mečiui pažymėti.

Lietuvos Dailės muziejus turi apie 100.000 eksponatų, rašo Lietuvos spauda, kurių apie 10.000 yra liaudies menininkų kūriniai.

Lenkijos Mokslų Akademija sutengė 800 mokslinių knygų parodą Lietuvos Mokslų Akademijos centrinėje bibliotekoje. Parodos skyrius skirtas 500 m. N. Koperniko gimimo sukakčiai paminėti.

Jau trečią vasarą archeologai, vadovaujami dr. R.Kulikauskienės, tyrinėja Maišiagalos piliakalnį. Rado liekanų iš 1365 metų, kada kryžiuočiai sudegino pilį. ir iš 1387 metų, kada atstatytoji pilis buvo vėl sudeginta. Rasta net 15 rūšių grūdų ir įvairių gyvulių liekanų, liudijančių, kad XIV amžiuje gyvulininkystė ir žemdirbystė Lietuvoje buvo gerokai išvystyta.

Ansamblis „Lietuva", vadovaujamas Pr. Budriaus, surengė 12 koncertų Briuselyje ir kituose Belgijos miestuose. Žiūrovai belgai ypatingai sužavėti šokiais Pakeltkoju ir Klumpakoju, kadangi klumpės Belgijos šiaurėje dar vartojamos. Dėmesio sulaukė ir liaudies instrumentai. Belgijos televizija transliavo vieną koncertą.

Lietuvoje yra tik vienas vaikų ketvertukas, sulaukęs jau 4 m. amžiaus: Rasa Rolandas, Robertas ir Artūras Čeponiai, su tėvais ir dar keturiais vaikais gyveną Šilutėje.

Viena Maskvos leidykla išleido 50.000 egz. knygą apie Donatą Banionį, parašytą filmų kritikės rusės. Banionis yra Panevėžio teatro ir Lietuvos filmų vaidintojas.

Pagal spaudos duomenis, Lietuvoje leidžiama 88 laikraščiai ir 30 žurnalų.

Edmundas Montrimas, parašęs virš 100 mokslinių darbų, apgynė matematikos daktaratą Vilniaus universitete. Jo tema - elektrofotografijos fizikinių pagrindų tyrimai.

Belgijos nederlandų kultūros ministerija įsigijo Z. Tenisonaitės-Hellemans „XX amžiaus nederlandų poezijos rinktinės" 100 egzemplioriių. Knyga spausdinta Nidos leidyklos Londone. Poetė parašė ir savo eilėraščius „Pavasaris ir aš" bei išvertusi lietuvių poezijos į flamų kalbą „Akmenėlis turi šaltą širdį".

Pasaulio Pakraštys

ANWAR SADAT

Nėra abejonės, kad gudriausias arabų vadas yra Anwar Sadatas Susitikęs su Sirijos prezidentu Hafez Assadu rugsėjo mėnesį, jis įkalbėjo palengva ruoštis karui prieš žydus ir pulti juos Yom Kippur dieną, kai žydai jokio puolimo tikrai nesitikėsią. Kad karas pasisektų, jis susitaikė su Jordano karaliumi Husseinu ir paleido visus politinius kalinius. Norėdamas gerai nuslėpti karo pradžią, Sadatas pasiuntė ekonomijos ministrą į Londoną, prekybos ministrą į Ispaniją, informacijos ministrą į Libiją, o užsienio reikalų ministrą į Austriją. Prasidėjus karui, Sadatas nuvyko į generalinį štabą ir pradėjo vadovauti karo veiksmams.

Tas įdomus žmogus gimė 1918 m. Jo tėvas buvo vienos karo ligoninės valdininkas. Su būsimuoju savo lyderiu – Nasseriu – susitiko 1938 m., tarnaudamas kariuomenėje. Abu buvo dar tik leitenantai. Per antrąjį pasaulinį karą Sadatas du kartu bandė išduoti vokiečiams vieną Egipto generolą ir pateko į kalėjimą. Sėdėdamas kalėjime, pamėgo JAV literatūrą. Iš kalėjimo paleistas, pradėjo planuoti, kaip būtų galima išsprogdinti Egipte esančias anglų karo bazes. Bet Nasseris nuo tų veiksmų jį atkalbėjo. 1952 m. Nasseris, Sadatas ir kiti karininkai, priklausą Laisvam Karininkų Komitetui, nuverté nuo sosto karalių Faruką. Nors perversmo naktį Sadatas sėdėjo kine ir jame nedalyvavo, bet jam buvo pavesta paskelbti per radiją, jog karalius jau nuverstas.

Turėdamas Nasserį artimu draugu, Sadatas pradėjo kilti kaip ant mielių. Pirma jis buvo kariuomenės viešųjų santykių direktorium. Paskui Nasseris pavedė jam redaguoti pusiau oficialų Kairo dienraštį. Kadangi jis buvo labai ištikimas Nasseriui, netrukus tapo seimo pirmininku. Vienerius metus prieš savo mirtį, Nasseris padaré jį respublikos vice-prezidentu. Po Nasserio staigios mirties jis buvo išrinktas prezidentu. Kad geriau galėtų valdyti kraštą, 1971 m. jis perėmė ir premjero pareigas. Tikėdamasis gauti Sovietų pagalbos, tais pačiais metais Sdatas sudaré su rusais penkiolikai metų draugystės sutartį. Tačiau jis atleido iš pareigų respublikos viceprezidentą Alį Sabrį, kad jis perdaug draugavo su rusais.

Norėdamas gauti naujų ginklų ofenzyvai prieš žydus, Sadatas buvo nuvykęs į Maskvą. Rusai prižadėjo, bet savo žodžio nesilaikė. Gerokai supykęs, praėjusiais metais jis išvaré iš Egipto 17.000 rusų karo instruktorių ir nuolat kartojo, kad atsiskaitymo diena su žydais artėjanti. Bet Egipto kariuomenė, kaip išsireiškė vienas karininkas, „sėdėjo ant smėlio ir gaudė smėlio blusas".

Matyt, kad spaudžiamas iš visų pusių, Sadatas ryžosi pradėti ketvirtąjį karą prieš žydus. Pradžioje Sirijos ir Egipto kariuomenėms sekėsi neblogai. Pagautas ūpo, vienuoliktą karo dieną Sadatas stojo prieš susirinkusį Egipto parlamentą ir tarp kitko taip kalbėjo: „Egipto kariuomenė padaré stebuklą. Aš neperdedu sakydamas, kad karo istorikai ilgai turės studijuoti spalio 6 dienos karo veiksmus. Rizika buvo didelė ir aukos nemažos. Bet pirmųjų 6 valandų kovos rezultatai buvo nepaprastai geri. Mūsų sužeista tauta atgavo garbę ir politinis Artimųjų Rytų žemėlapis pasikeitė". Bet kai žydai atsigavo nuo pirmųjų smūgių, saugiai įsikasė ties Damasku ir persikėlė per Sueso kanalą, egiptiečiams pradėjo nesisekti. Žydai apsupo trečiąją Egipto armiją į šiaurią nuo Sueso miesto, ir norėjo ją sunaikinti. Kadangi jie nukirto kelius į artimesnius miestus, iš kurių būtų galima aprūpinti armija ginklais, vaistais, maistu ir vandeniu, egiptiečiai vėl atsidūré ant smėlio ir gali gaudyti smėlio blusas ikivalios. Žmoniškumo sumetimais JAV prezidentas pradėjo spausti Izraelio vyriausybę, kad praleistų pro žydų okupuotą kraštą Egipto sunkvežimius su vaistais, maistu ir vandeniu. Tuos sunkvežimius vairuoja Jungtinių Tautų kariai. Trečiosios armijos sužeistuosius krauju ir plasma aprūpino Izraelio kariai.

Norėdamas išgelbėti trečią armiją iš žydų spąstų, Sadatas pradėjo organizuoti taip vadinamą liaudies miliciją. Bet daug tos milicijos narių neturėjo batų ir jokios nuovokos apie ginklų vartojimą. Kol jie bus paruošti frontui, trečiosios armijos likimas jau seniai bus išspręstas.

Nežinia, kaip paaiškins sadatas egiptiečiams, kad pralaimėjo ir ketvirtą karą prieš Izraelį. Bet būdamas gudrus politikas ir iškalbus oratorius, jis kaip nors išsikrapštys iš pelkės, į kurią giliai įklimpo.

„VISUOMENĖS VEIKĖJŲ," ARTISTAI su režisiere M. Vinkšnaitiene vidury: je: (Iš kairės, pirmoje eilėje: Vl. Zizas, I. Skurkevičiūtė, St. Kamantauskaitė, M. Vinkšnaitienė, Sr Belapetravičienė, J. Satkūnaitė ir E. Guzikauskas. Antroje eilėje: V. Banys, Arūnas Steponaitis, ir A. Vinkšnaitis.

DAR CARO LAIKAIS, KAI VISKAS, KAS LIETUVIŠKA BUVO DRAUDŽIAMA, NET PAPRASTI KAIMO ŽMONĖS MĖGO VAIDINIMUS, KURIE BŪDAVO DARŽINĖSE IR KLOJIMUOSE, IR JUOS GAUSIAI LANKĖ. NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS LAIKAIS TEATRAS TAIP PAT BUVO LABAI MĖGIAMAS. BRAZILIJOJE SENIAU VAIDINIMAI IRGI BUVO GAUSIAI LANKOMI TAI BUVO IR YRA KULTŪROS IŠSIILGIMO ŽENKLAS

Žmogžudžiai turi teisę

Iš 1 psl.

Jančauskas mane pirmą kartą perspėjo, neliepė tyléti. Jei tai būtų buvusi valstybinė paslaptis, tai pokalbyje nebūtų dalyvavęs Simno klebonas, Simno miesto pirmininkas ir už pravirų durų nebūtų sėdėjusi apylinkės sekretoré.

Buvau kaltinamas, kad sufabrikavau kun. Juozo Zdebskio teisminę kalbą, ją išplatinau Lietuvoje ir perdaviau į užsienio spaudą. Šitaip gali kaltinti tik visiškai neatsakingas pareigūnas. Nejaugi ekspertai neturi priemonių nustatyti kas pasaké ar parašé minėtą kalbą? Kun. Tamkevičius ar kun. Zdebskis?

Kunigui liepia vyt vaikus nuo altoriaus.

Dar buvau kaltinamas, kad organizuoju vaikus Mišių patarnavimui: davė pasirašyti kažkokį Religijų reikalų tarybos pirmininko Kurjedovo raštą ir įsakė nuvyti vaikus nuo altoriaus ir mergaites iš procesijos.

Komisijos dalyviams pareiškiau, pasirašysiąs Kurjedovo raštą tada, kai jis bus paskelbtas „Vyriausybės Žiniose" ir kai turės juridinę galią.

Vaikų neorganizavau ir nemokiau. Patys tėvai siunčia juos tarnauti Mišioms. Drg. Jančauskas tepaklausia apie tai vaikų tėvus, o paskui teiškelia kaltinimą, o jis padaré atvirkščiai: pirma apkaltino, o dabar ko gero, ieškos įrodymų.

Dėl vaikų nuvijimo nuo altoriaus galiu pareikšti, kad *netam aš tapau kunigu, kad vaikus vaikyčiau, kai jie garbina Dieva! Jie turi teisę melstis ten, kur jiems patinka, prie altoriaus ar prie durų, o ne ten, kur norėtų koks nors pareigūnas.*

Išklausęs visus kaltinimus supratau, kodėl buvo iškviesti dekanai, kodėl man nebuvo leista aiškintis taip griežtai kaltinant. Drg. Jančauskas net įsakė apie šią procedūrą referuoti Kurijoms. Reiškia, pirmiausia dvasinė vadovybė ir kunigai turi pradėti kalbėti apie mane, kaip apie kažkokį baisų nusikaltėlį. Ar kartais nesilaikoma liaudies patarlės: „*Norint nušauti šunį, reikia paskelbti, kad jis pasiutęs*".

Todėl protestuoju prieš vykdomą šmeižtų kampaniją ir prašau prokuratūrą imtis priemonių, kad valdžios pareigūnai liautųsi persekiojęę mane, kaip kunigą, kad daugiau neprimintų pokario meto teroro, kurio naštą patyré net ištikimiausi komunistai". (N.B. Atsakymas yra sutrumpintas).

Šis pareiškimas buvo pasiųstas gegužės mėnesio pradžioje, bet prokuratūra jokio atsakymo neatsiunté.

(Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 3)

TAS LAISVĖS NEVERTAS, KAS NEGINA JOS

MOKYTOJOS O. BRILIENĖS PERSEKIOJIMAS

(Tėvai šaukiasi į Maskvą):

Mokinių tėvai, matydami nesiliaujantį mokytojos persekiojimą, kreipėsi į TSRS Generalinį prokurorą tokiu pareiškimu:

Tarybų Sąjungos Generaliniam prokurorui, Maskva, nuo Vilkaviškio Salomėjos Neries vid. m-los mokinių tėvų..
LTSR, Vilkaviškis

Pareiškimas

Mokytoja Ona Brilienė mūsų vidurinėje mokykloje išdirbo daugelį metų. Mes visi ją pažinom kaip gerą žmogų, mokytoją ir auklėtoją.

Šių metų rugsėjo 15 d. ji buvo atleista iš mokytojos pareigų. Vaikai iš mokyklos grįžo užverktomis akimis. Sužinojome, kad mokyt. O. Brilienė yra atleista iš darbo dėl jos religinių įsitikinimų. Mes, Vilkaviškio vidurinės mokyklos mokinių tėvai, šituo esame smarkiai įžeisti. Nejaugi Tarybų Sąjungoje, kurios Konstitucijos 124 straipsnis kiekvienam piliečiui garantuoja sąžinės laisvę, dar ir dabar vyksta persekiojimas dėl asmeninių religinių įsitikinimų, net neatsižvelgiant į tai, kad mokytoja yra su aukštuoju pedagoginiu išsilavinimu ir sėkmingai mokytojavo virš 20 metų?

Mes prašom Jus šį apgailėtiną įvykį išaiškinti ir mūsų didžiai gerbiamą mokytoją O. Brilienę sugrąžinti į mokyklą.

1970 m. spalio 15 d.
Vilkaviškis

Šį pareiškimą pasirašė 46 tėvai.

(Aukščiausiajame teisme — mokytojos Brilienės pareiškimas):

1970.XI.10 įvyko aukščiausiojo teismo posėdis. Mokytojai Brilienei neleido perskaityti savo kalbos; tada ji paprašė, kad parašyta kalba būtų įsegta į bylą.

Kalbos pradžioje mokyt. Brilienė išdėsto įvykių eigą, kaip buvo paimtos nuotraukos, kaip ji kreipėsi į TSRS Švietimo Ministeriją dėl religinio persekiojimo ir kaip toliau buvo persekiojama.

„Tarybiniai įstatymai, — rašoma kalboje, — garantuoja TSRS piliečiams visišką sąžinės laisvę, tuo pačiu ir religijos išpažinimo laisvę. LTSR Baudžiamasis kodeksas net numato sankcijas tiems, kas bandytų šias laisves apriboti. Sąžinės gynimo klausimu pasisakyta ir spaudoje.

1970.VII.10 „Tiesoje" Nr.158 straipsnyje „Už visišką sąžinės laisvę" doc. J. Aničas rašo: „Šiandien Tarybų Lietuvoje visiškai susiformavo sąžinės laisvė, apimanti piliečių teisę... išpažinti bet kurią religiją, netrukdomai atlikinėti religines apeigas".

V. Niunka žurnalo „Mokslas ir gyvenimas" 1966 m. 9 nr. straipsnyje „Marksistų ir katalikų dialogas" rašė: „1938 m. vasario 4 d. laiške-atsišaukime LKP CK skelbė: „Nors mes nieko bendro neturime su bet kokia religija, bet kuria religija, bet mes esame sąžinės laisvės šalininkai ir kovojame prieš bet kurį tikėjimo persekiojimą". Šis principinis teiginys vėliau, paskelbus Lietuvoje tarybine santvarka, buvo įteisintas tarybinėje Konstitucijoje ir kituose įstatymuose, siekiant visiškai ir galutinai užkirsti kelią bet kuriems mėginimams vienu ar kitu būdu diskriminuoti tikinčiuosius. Neseniai LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumas išaiškino, kad yra laikytina įstatymų pažeidimu, užtraukiančiu baudžiamąją atsakomybę, tokie veiksmai, kaip atsisakymas priimti piliečius į darbą arba į mokymo įstaigas, atėmimas iš piliečių įstatymų numatytų lengvatų ir pirmenybių, t.p. kitokie piliečių teisių apribojimai daromi priklausomai nuo jų pažiūros į religiją.

J. Aničo ir J. Rimaičio knygelėje „Tarybiniai įstatymai apie relig. kultus ir sąžinės laisvę" (Vilnius, 1970 m.) 37 p. rašoma: „Tikėjimo laisvė suprantama kaip kiekvieno piliečio teisė nekliudomai išpažinti bet kurią religiją ir keisti religinius įsitikinimus, laisvė atlikinėti religinius kultus". Toliau 54 psl. rašo: „... sąžinės laisvė būtinai apima ir religinių kultų atlikimo laisvę, tikėjimo laisvę, bažnyčios veiklos laisvę, tenkina tikinčiųjų religinius poreikius".

IŠMETĖ NETEISINGAI

Vilkaviškio liaudies švietimo skyriaus ir mokyklos vadovybės viešas persekiojimas manęs dėl religinių įsitikinimų nesiderino su tarybiniais įstatymais, trukdė man normaliai dirbti, kėlė nepasitikėjimą tarybiniais įstatymais.

Todėl aš 1970.VII.28 vėl kreipiausi į TSRS Švietimo ministeriją, prašydama dar kartą paveikti LTSR Švietimo Ministeriją, kad ji priverstų Vilkaviškio raj. liaudies švietimo skyrių ir mokyklos vadovybę laikytis tarybinių įstatymų ir kad liautųsi mane persekiojęs dėl tikėjimo ir religinių pareigų atlikimo. Tačiau TSRS Švietimo ministerija mano pareiškimą vėl nukreipė spręsti LTSR Švietimo ministerijai, iš kurios 1970.IX.24 (jau po to, kai buvau atleista iš darbo), gavau atsakymą, kad mano pareiškimas nepatenkintas.

1970.IX.15 buvau iškviesta į raj. liaudies švietimo skyrių, kur be jokio profsąjungos vietos komiteto ir VKK sprendimo buvau atleista iš darbo pagal DĮK 47 str. „c" punktą. Tačiau šį atleidimą laikau neteisėtu dviem požiūriais:

1. Atleisdamas mane be VKK sutikimo, švietimo skyriaus vedėjas pažeidė DĮK nustatytą atleidimo tvarką.

2. Atleidimas iš darbo dėl religinių įsitikinimų ir religinių apeigų atlikinėjimo prieštarauja tarybiniams įstatymams.

Todėl 1970.IX.28 aš kreipiausi į Vilkaviškio raj. liaudies teismą, kad jis, išaiškinęs atleidimo tvarkos pažeidimą, grąžintų mane į darbą pagal TSRS Aukščiausiojo Teismo Plenumo 1964.VI 30 nutarimą, net nesvarstydamas atleidimo priežasčių. Tačiau liaudies teismas į mano pareiškimą nekreipė dėmesio, iš karto pradėjo svarstyt mano religinius įsitikinimus ir religinių pareigų atlikinėjimą, kaip pagrindą atleidimo motyvams pagrįsti. Tai atsispindi ir liaudies teismo sprendime, kur sakoma: „ieškovė buvo atleista už tai, kad ji yra religinga..." Nors liaudies teismo sprendime ir sakoma, kad aš daug kartų pedagogų kolektyve buvau svarstyta už tai kad einu į bažnyčią, nepravedu ateistinio darbo mokykloje ir kt. tačiau paskutinis svarstymas 1970. VI.23 negalėjo atstoti VKK sutikimo atleisti mane iš darbo 1970 m. rugsėjo 15 d. Juo labiau, kad aš iki šios dienos jokio svarstymų nutarimo dėl mano atleidimo iš darbo. nemačiau.

Atleidimas iš darbo dėl to, kad aš esu tikinti, prieštarauja tarybinių įstatymų garantuotai sąžinės laisvei. Tarybiniai įstatymai užtik

Tęsinys 9 psl.

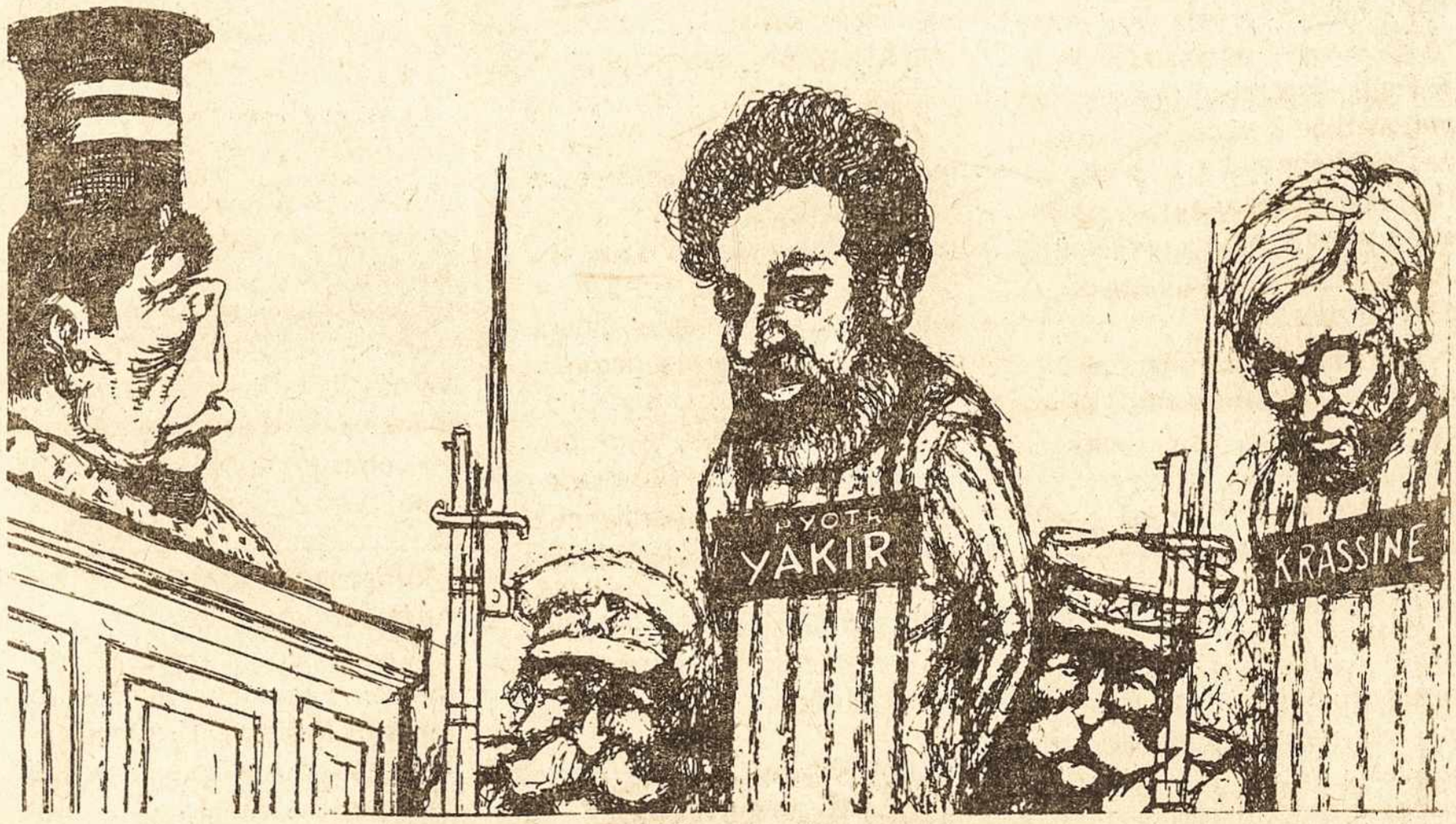

Sovietijon ir pavergton Lietuvon grįžta Stalino laikai.

DIRVA

Jaunystės Židas

VALANDĖLĖ PLJS RYŠIŲ CENTRE

Marquette Parko centre, 2423 W. Marquette Rd. įsikūrė Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos ryšių centras. Įstaiga labai rimta.

Aną vakarą visai netikėtai stabtelėjau prie šios būstinės didžiojo lango. Lange užrašas, ženklinąs įstaigos pavadinimą: PLJS Ryšių Centras. Langas dekoruotas Lietuvos trispalve ir knygomis. Kiek praviros durys. Įeinu vidun. Už rašomojo stalo sėdi mums gerai pažįstama, veikli, energinga jaunosios kartos atstovė Jūratė Jasaitytė, "Draugo" Akademinių prošvaisčių ir Pasaulio lietuvių jaunimo redaktorė. Paskubomis apžvelgiu patalpas. Du erdvūs kambariai. Ant grindų net lietuviškais motyvais takas patiestas. Jau ir baldų yra. Dvi rašomosios mašinėlės.

— Kas paskatino jaunimą atsidaryti savo būstinę? Ar Margutyje nebetilpote — teiraujuosi.

— Margutyje buvo malonu turėti savo pastogę, bet, PLJS Ryšių centrui darbus plečiant, ten pasidarė perankšta. Trukdėme Petručiui. Jaunimo susirinkdavo didesnis būrys dirbti, tai netilpdavome. Tad įsikūrėme čia, — dėsto Jūratė.

— O kaip su nuoma, ar pajėgsite mokėti?

— Šį klausimą išsprendėme gana radikaliai. Pasaulio Lietuvių Jaunimo redakcinis kolektyvas susideda iš 30 žmonių. Apsidėjome kiekvienas po 3 dol. mokesčio mokėti kas mėnuo. Taigi surenkame 90 dol. Tiek ir

(tąsa 6 psl.)

LINKSMIAU

***

— Niekaip negaliu suprasti: žymi Holivudo žvaigždė ištekėjo už kritiko, kuris visada savo recenzijose pliekė ją kaip išmanydamas.

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— O kaipgi kitaip jam atkeršysi?!

***

— Kokie paukščiai yra naudingiausi?

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Kepti.

***

— Girdėjau, Petrai, kad moterys ilgiau gyvena, negu vyrai. Kažin kodėl?

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Dažytas daiktas visuomet geriau išsilaiko.

***

— Kas tai yra etiketas?

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Sugebėjimas žiovauti užsičiaupus.

***

— Gerai, kai šuo yra žmogaus draugas.

„Filosofijos daktaro" išmintis

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Žymiai blogiau, kai draugas — šuo.

***

— Kodėl šis solistas dainuodamas užsimerkia?

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Negali žiūrėti, kaip publika kankinasi.

***

Teatre vienas žiūrovas pastebi savo kaimynui:

— Liaukitės jūs pagaliau šnekėjęs su savo žmona, nes aš negirdžiu nė vieno žodžio.

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— O jums ir nebūtina girdėti, ką jis su žmona kalbasi.

***

Žmona giriasi vyrui:

— Man dėdė padovanojo perlų karolius.

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Arba tie perlai netikri, arba netikras dėdė juos padovanojo.

***

— Kodėl jūs norite skirtis? — klausia advokatas atėjusio vyriškio.

— Mano žmona turi keistą įprotį. — atsakotas. — Ji eina miegot tik ryłą.

— O ką ji veikia viską naktį?

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Laukia grįžtančio vyro.

PLB IV SEIMO NUTARIMAI

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės IV Seimas, susirinkęs 1973 m. rugpiūčio 30 – rugsėjo 2 dienomis Jungtinių Amerikos Valstybių sostinėje Washingtone, D.C., kuriame dalyvavo laisvojo pasaulio lietuvių atstovai iš Argentinos, Australijos, Brazilijos, Didžiosios Britanijos, Jungtinių Amerikos Valstybių, Kanados, Kolumbijos, Prancūzijos, Venecuelos, Vokietijos ir Naujosios Zelandijos, pareiškia savo nusistatymą šiais klausimais.

(Praeitame numeryje spausdintos Jaunimo ir Švietimo rezoliucijos)

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA

Seimas, apsvarstęs ir išdiskutavęs Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos reikalus, pareiškia:

Mūsų visų viltys ir siekimai priklauso nuo mūsų vieningo organizuotumo, kurį mums teikia Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, jungianti laisvojo pasaulio lietuvius ir Lietuvių Chartos principais vykdantį bendrus tautinius tikslus.

Dėl to Seimas sveikina Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos ryžtą įsijungti į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę ir, dar didesniu pasiryžimu bei meile savajam kraštui, siekti mūsų visų pagrindinio tikslo – Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo.

Seimas nutaria, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos sudėty dalyvautų Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdybos atstovas ir rekomenduoja Lietuvių Bendruomenių Kraštų Valdyboms, kad sudarytų galimybę krašto, apygardos ir apylinkės valdybose dalyvauti Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos junginių vadovybių atstovams pagal vietos sąlygas.

Seimas pageidauja, kad Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pavadinimas būtų pakeistas į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Jaunimo Sąjungą ir kad jos statutas būtų Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos patvirtintas.

ALGIMANTAS

VINCAS PIETARIS

Mūsų Lietuva mažiesiems

VALANDĖLĖ JAUNIMO RYŠIŲ CENTRE (tąsa iš 5 psl.) („Draugas")

užmokame už nuomą. Nei sąjungos, nei leidinio pinigų tam reikalui neeikvojame.

Toliau Jūratė papasakojo, kad šiose patalpose kasdien budima. Kas antrą ketvirtadienį posėdžiaujama, sprendžiamos jaunimo problemos. Posėdžių įvairiais reikalais kartais įvyksta ir dažniau. Šiuo metu su PLJS Ryšių centru glaudžius ryšius palaiko 50 aktyvių ryšininkų įvairiose pasaulio šalyse. Jie atsiunčia daug vertingos informacijos apie tų kraštų jaunimo veiklą, planuojamus darbus ir pan. Jūratė pasidžiaugė, kad Algio Rukšėno knyga "Day of Shame" sėkmingai platinama, ja domisi ir platūs amerikiečių sluoksniai.

Čia pat Jūratė padovanojo ir Pasaulio lietuvių jaunimo Nr. 2 Gražiai išleistas leidinys. Daug įdomios informacijos, sukauptos iš įvairiausių kraštų. Knygų lentynoje Ramutės Plioplytės recenzuojamos Algirdo Landsbergio "Penki stulpai turgaus aikštėje" ir Algio Rukšėno "Day of Shame" knyga apie S. Kudirkos tragediją. Ilius truota, tik gaila, kad po nuotraukomis ne visur randame parašus. Jūratė pasakoja, kad šio leidinio išleidžiama 4000 egz. Jis pasiekia tolimiausius pasaulio kraštus, kur tik yra lietuvių jaunimo. Šio leidinio, sako Jūratė, ypač laukia kituose kraštuose gyvenąs jaunimas ir iš jo susilaukia redakcija šiltų vertinimų.

Nusiskundė, kad ir čia su pinigais blogai. Tik apie šimtas teužsimoka prenumeratą. O kur dar 3900 skaitytojų? Tas sunkina patį darbą.

— **O ar bendradarbių turite pakankamai?**

— Subūriau jaunimą į redakcinį kolektyvą. Tokių "redaktorių" turime apie 30. Ir malonu pastebėti, kad visi pamėgo rašymą. Rašo įvairiais klausimais, labai pradėjo domėtis visa lietuvių spauda, ją skaito. Žodžiu, gražus būrys ima į rankas plunksną. Iš jų daug liks ir gerų spaudos bendradarbių. Iš pradžių sekėsi sunkiau, o dabar darbas vis lengvėja.

Skaitant pavardes, daugelį jų randame jau pažįstamų. Daugelis iš jų yra lankę ir lietuvių žurnalistų sąjungos jaunų spaudos bendradarbių kursus per pastarąsias dvi žiemas.

Tiesa, dar Jūratė pastebėjo, kad Ryšių centro dalį baldų sudarys iš New Yorko Balfo centro dovanotieji. Pirkti ir jų nereikės.

Su Jūrate Jasaityte prisiminėme ir Tabor farmoje anksčiau ruošiamas spaudos, radijo ir LB dienas. Tokias dienas praėjusiais metais su PLB valdyba susitarusi ruošė LŽS-gos centro valdyba.

Šis klausimas šiais metais sunkiai sprendėsi. PLB valdyba baigia kadenciją. LŽS-gos nėra tiesioginis uždavinys tokias dienas ruošti. Bekalbant paaiškėjo, kad PLJS Ryšių centras drauge su LŽS-gos centro valdyba norėtų šiais metais spaudos ir radijo dienas suruošti Gintaro vasarvietėje rugsėjo 21-23 d. Į jas, Jūratės teigimu, vien iš Chicagos atvyktų apie 30 jaunimo spaudos atstovų. Esą, apie tai galvoja Detroitas, Kanada ir kitos vietovės. Žodžiu, tai būtų vyresniųjų ir jaunųjų spaudos žmonių šaunus sąskrydis. Jūratė Jasaitytė ir Emilija Pakštaitė net paruošė provizorinę suvažiavimo programą. Tuo reikalu tuojau prasides pasitarimai tarp LŽS-gos ir PLJS Ryšių centro. Manoma, kad tokios dienos bus suorganizuotos.

Atsisveikindamas Jūratei Jasaitytei ir visam jaunimui palinkėjau sėkmės. O jie tvarkosi pavyzdžiu.

A LITUANIA

Angel Simón Rutkus - Rutkevičius.

En un rinconcito de Europa
del Báltico a sus orillas
existe una patria triste
en ella el sol ya no brilla.

Cuenta mi abuelo que un tiempo
los rios eran de plata,
los bosques eran un cielo
los campos como esmeraldas.

La patria era tan linda
la gente alegre cantaba
felices iban los hombres
pués la cosecha esperaba.

Hacían como el hornero
con esmero trabajaban
y luego de su labor diaria
al caer el sol . . .! Cantaban!

La noche tejía su manto,
estrellas, finos y cielo
formaban un paisaje hermoso
en la patria de mis abuelos.

Lituania que fuiste libre
un día no muy lejano
llevas en tus entrañas
la sangre de mis hermanos.

(„Laikas". Argentina)

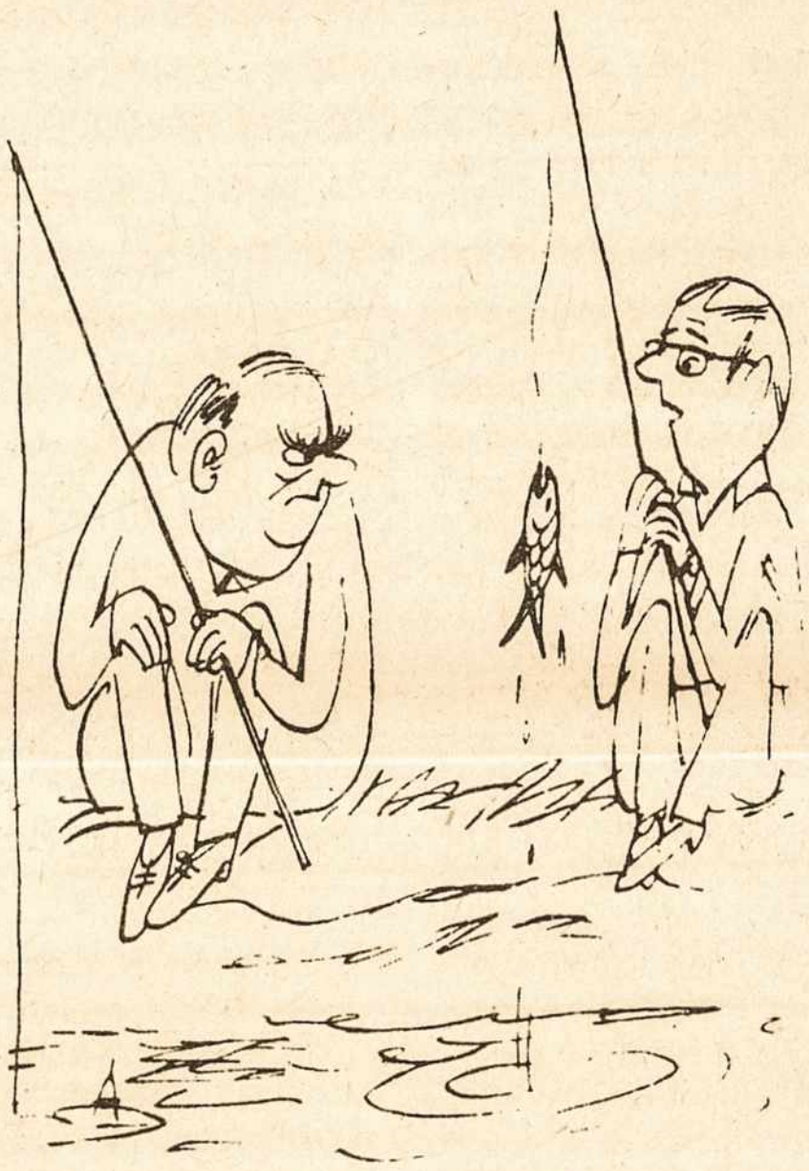

LABAI ATSIPRAŠAU, PONAS DIREKTORIAU ....

IRUTĖ ir KĘSTUTIS

D. BASTYS

Literatūra · Dailė · Mokslas

NEDERLANDAI APIE LIETUVIŲ POEZIJĄ

Zentos Tenisonaitės lietuvių poezijos vertimų rinkinys nederlandų kalba: "Een Steen heeft geen hart" (Akmenėlis turi šaltą širdį) nederlandų yra jau išpirktas.

Londone Nidos leidyklos atspausdintos Z. Tenisonaitės "XX amžiaus Nederlandų poezijos rinktinės" Belgijos nederlandų kultūros ministerija užsakė 100 ekz. (nors tekstas jiems nesuprantams) ir pažadėjo 10.000 belgų frankų "padrąsinimo už vertimą premiją".

Dviménesinis nederlandų kultūros žurnalas: "Ons Erfdeel", 1973 m. Nr. 3 įsidėjo straipsnį antrašte: "Iš lietuviško į nederlandišką, iš nederlandiško į lietuvišką ir toliau po visą pasaulį". Čia rašoma:

"Kažin ar atsirastų šalis, kurios istorija būtų pilnesnė priespaudos, kaip mažos Baltijos valstybės Lietuvos. Lenkai, vokiečiai ir rusai, laisva po 1920, pagaliau SSSR užimta, tampa jos dalim. Nuo to laiko, per antrą pasaulinį karą, maždaug ketvirtadalis gyventojų apleido savo kraštą ir išsisklaidė po platų pasaulį. Spėjama, kad laisvų ir priverstų lietuviškos kilmės emigrantų sudaro apie milijoną.

Niekas nežino, kiek lietuvių gyvena nederlandiškos kalbos teritorijoje, bet tie, kurie yra čia, savo senos kultūros neišsižadėjo, kultūros, kuri yra senesnė negu mūsų, kurios pėdsakai siekia tris tūkstančius metų praeitin, kada batavyrai atvyko per Reiną žemyn.

Gintaro papuošalai iš suakmenėjusių medžio sakų rodo mums rankdarbius, jau egzistavusius prie Baltijos jūros prieš mūsų erą. Ši sena kultūra aiškiai atidengiama šio nuskriausto krašto poezijoje. Anksti miręs poetas Algimantas Mackus (1933-1964) sako, kad ne tik gintaro papuošalai prapuola, bet ir... (cituojama fragmentas iš Chapel B).

Bet Lietuva yra gyva, nežiūrint melancholiškų poeto Mackaus žodžių. Lietuva yra gyva nederlandų kalboje, dėka Zentos Tenisonaitės triūso".

Toliau apie nederlandiškame rinkiny pasirodžiusią lietuvių poeziją mineto žurnalo bendradarbis rašo: "Gal kitiems patiks kiti, bet mane labiausiai sujaudino M. Jurgitos Saulaitytės "Broliui" ir Danutės Paškevičiūtės "Meilė".

Zentos Tenisonaitės dėka nederlandų skaitytojas atidengs, kad olandų ir flamų irgi dar rašoma poezija. Ir tai vėl dėka Z. Tenisonaitės, kurios sudarytą antologiją "XX-jo amžiaus nederlandų poezijos rinktinę" išleido Londone "Nida Press".

... Toli Australijoje kas nors skaitys Luceberto "Muzikos ruduo" ir gal būt lietuvis emigrantas pajus tą pačią emociją, kurią pajuntame mes, skaitydami jų eilėraščius. Gal būt Z. Tenisonaitės darbas nebus veltui atliktas, gal būt šis rinkinys atras savo taką, savo ilgą, ilgą taką — all over the word". Taip rašo šiam žurnale Aldert Walrecht.

Draugas V. Že-tis

MUZIEJAI LIETUVOJE

Antroji dalis - pabaiga.

Biržų muziejus įkurtas 1928 m., jame šalia archeologinių eksponatų yra Radvilų ir Tiškevičių dokumentai bei daiktai, žymiausio knygnešio J. Bielinio daiktai, gamtos skyriuje apie 400 vietinių žvėrių žvėrelių pavyzdžiai. Kaip ir veik visuose muziejuose, sovietai įkimšo dar įvairių eksponatų, lietuviams svetimų ar tik komunistams nenuobodžių.

Marijampolės (Kapsuko) muziejus seniau vadinosi „Sodžiaus muziejus" (nuo 1928), turi archeologinius ir liaudies meno skyrius. Kėdainiuose (įst. 1922) saugojami nuo žilos senovės iki dabartinių rodinių, gamtos rinkinys. Klaipėdo-

(Tąsa 8 psl.)

Miškinis, dail. Adomo Galdiko grafika. Šis jo kūrinys buvo paskelbtas Naujojoje Romuvoje 1934 balandžio 7 d. numeryje.

Šis tas iš Mokslo ir kūrybos simpoziumo dienų programos 1973 m. lapkričio mėn. 22-25 d. Chicagoje

Istorijos sekcijai pirmininkaus dr. Jonas Puzinas. Temos: dr. Jonas Puzinas "Vilniaus 650 metų sukaktis — miesto ar Gedimino sostinės?"; dr. V. Maciūnas "Dr. J. Šaulio archyvas Pennsylvanijos universiteto bibliotekoj".

Kalbotyros sekcijai vadovaus Leonardas Dabriūnas. Temos: prof. A. Klimas "Transformacinė - generatyvinė kalbotyra ir lietuvių kalba"; prof. G. Ford "Relative Clauses in Baltic Languages"; W. R. Schmalstieg "Baltų, slavų ir tocharų kalbų panašumai". prof. J. Reklaitienė "Lietuvių kalbos kitimas".

Literatūros sekcijai vadovaus prof. Bronius Vaškelis. Temos: dr. D. Valiukėnaitė "Panašumai ir skirtumai · J. Baltrušaičio ir William Blake poezijoj"; prof. R. Šilbajoris "Struktūros ir dimensijos Tomo Venclovos poezijoj"; prof. V. Srkupskelytė "Alfonso Nykos-Niliūno poezijos evoliucinė raida".

Filosofijos sekcijai pirmininkaus dr. Juozas Girnius. Temos: prof. K. Skrupskelis "Ką Lietuvos filosofai randa Lenino raštuose"; A. Mickūnas "Nihilizmo kritika fenomeloginiu žvilgsniu"; prof. V. Vyčinas "Heideggerio filosofinė revoliucija".

Pedagogikos sekcijai vadovaus prof. Antanas Paplauskas-Ramūnas. Temos: prof. A. Paplauskas "Ant naujos epochos slenksčio" prof. A. Liaugminas "Mokykla ir šeima išeivijoj"; G. Procuta "Mokykla ir šeima Lietuvoj"; J. Račkauskas "Ko mes galime pasimokyti iš praeities mūsų mokyklinei dabarčiai ir ateičiai".

Teologijos sekcijai pirmininkaus kun. Kęstutis Trimakas. Temos: kun. K. Trimakas "Psichologo žvilgsnis į tikėjimą"; kun. V. Cukuras "Šių dienų teologijos aktualieji klausimai"; kun. P. Dilys "Karl Barth — Dievo dievystės skelbėjas šiame amžiuj"; kun. F. Jucevičius "Krikščioniškoji kultūra vilties ir nevilties dialektikoje".

Kraštotyros sekcijai pirmininkaus dr. Jurgis Gimbutas. Temos: B. Saldukienė "Priešistoriniai tvanai Lietuvoje"; A. Mažiulis "Kraštotyros muziejai Lietuvoje ir išeivijoje"; A. Tamošaitis "Lietuvių juostos"; prof. V. Jakubėnas "Lietuvių muzikos keliai išeivijoje".

Gamtos apsaugos ir jūros mokslų sekcijai pirmininkaus dr. V. Klemas. Temos: V. Adamkus "Šių dienų ekologinės problemos". dr. P. Mažeika "Pašalinių medžiagų pasklidimo mechanika Šiaurės Atlante"; dr. V. Klemas "Jūros pakraščių tyrinėjimas satelitais, lėktuvais ir laivais"; K. Devenis "Bostono Charles upės ekologinis apšvarinimas"; J. G. Starkus "Jūros toksinų įtaka nervų perdavimui veiksmo signalu". M. Pakštys "Problemos ir pažanga vandenų inžinerijoj".

Visuomeninių mokslų, Psichologijos, Menotyros ir kitų sekcijų temos paaiškės vėliau. Draugas

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

Stefanija Rūkienė

(Tąsa iš praeito Nr.)

VALAKUŠKA

Po pusryčių einame savo normų baigti. Dalgis pataisytas, iškaltas ir pirmas kelias pradalges piaunu lengvai. Véliau mano dalgelé atšimpa ir vél prasideda žolés kapojimas. Kartais atrodo, kad geriau būtų žolę rauti. Apie darbo švarumą jau nebegalvojame. Svarbiausia – kad tik kaip nors greičiau tą normą baigti. Jei pasilieka daug nenupiautos žolés, tai mums prikiša, jog tai tyčios darbas.

Visos tremtinés esame pritrenktos ir labai nusiminusios. Išnyko nuo mūsų veidų šypsenos ir juoko ruoželiukai. Pradžioje dar pasijuokdavome iš kokios nors smulkmenos, o dabar nebeima juokas, nors kartais vietinių darbininkų elgesys, kalbos ir grubūs juokai mums pasirodo tiek keisti, kad būtų verta pasišaipyti.

Fiziškai jaučiamés labai nusilpusios. Negi su tokiu maistu galima dirbti sunkius darbus? Tas maistas gali tik gyvybę palaikyti, kad žmogus tuojau nemirtų badu. Vietiniams geriau, nes jie prisiduria savo maisto, o mums silpna ir galva svaigsta. Ilgainiui toks gyvenimas tikrai mus pribaigs.

Dirbame už duonos žiaunelę, sriubos dubenélį ir gleivétos arklienos gabaliuką. Bet staiga atvažiavęs kolchozo pirmininkas čia dirbančius tremtinius aprėké, išplūdo, prasikaltéliais, sabotažninkais, buržujais ir liaudies priešais išvadino. Ir vis tik dél to, kad normų neišpildome:

– Dabar karo metas. Jei savo darbu nepalaikysite kovojančių frontų, tai visus be jokių ceremonijų nušluosime nuo žemés paviršiaus.

Tylédami skubame ir jau baigiame nušienauti savo normas. Ateina brigadininko pavaduotojas, baigus piauti liepia išmušti pradalges ir visam kolektyvui eiti vieno didelio viksono baloje nupiauti. Baigusios darbą einame su Brone balon. Bala didelé, viksvos aukščiau kelių, o vandens ligi pusiau blauzdų. Prieiname prie Geležinių. Ir jo vaikams nesiseka šienauti, nes mergaitės šio darbo niekada nedirbusios. Tačiau joms geriau, nes tėvas dalgius papusto. Jis pasigriebé ilgą ir gerą pustyklę ir dabar neturi vargo.

Visi supuolę tą viksvyną greit nušienavome. Dabar sukomandavo nupiautą žolę sugrébti, išvilkti sausumon ir sukrauti į kupetaites. Galvojame, kas čia per apgaulé. Šlapias ir varvančias viksvas įsako sukrauti krūvosna, o neliepia iškratyti. Ruselés tuojau mums paaiškina,kad žolę „valakuška" vešime į aukštesnę vietą ir išdžiovinę krausime į labai dideles stirtas, o žiemą kolchozas šieną parsiveš į kaimą.

Laukiame to nuostabaus vežimo. Tuojau pasirodé ir „valakuška". Žiūrime, triname akis ir stebimés sibiriniais dyviais. A, tai sovietiné mechanizacija, kuria komunistų partija taip giriasi ir didžiuojasi. Susižvalgome su Brone ir sutartinai šypteliame. Iškirstas storokas berželis. Prie kamieno pritaisytas branktas, už kurio užkabinta viržiai su pleškémis ir pakinkytas arklys. Vadelių néra, tai arklį už apinasrio vedžioja dvylikos metų berniukas. Yra čia du vaikai, kurie dirba kartu su suaugusiais. Jiems pataikomas lengvesnis darbas. Ant to berželio šakų prikrové pusvežimį viksvų ir nuvilko į aukštesnę vietą. Taip suveža visą šlapią žolę ir išméto krūvelémis. Mes, penkiolikos žmonių grupelé, viksvas plonai iškratéme ir palikome saulutei padirbéti.

Tai tau ir sovietiné mechanizacija.

N. Jatulytė. PAVASARIS.

Šiandien, galvojau, nutaikiusi laisvesnę akimirką, susipinti plaukus, bet taip ir nepasitaiké laisvos valandélés. Reikés per pietų pertrauką pasišukuoti.

LAUKINIS ČESNAKAS

Iškračius šieną, išgirdome komandą, „obiedat". Visi darbininkai tekini pasileido laužo linkui. Kiek apsipraususios ir mes iš paskos einame. Ruselé Froska man sako:

– Eima, aš tau ką parodysiu.

Seku paskui. Ji pribėga prie kažkokio su gan ilgais, piršto platumo lapais augalo ir pradeda tuos lapus skinti. Liepia ir man tų lapų prisiskinti.

– Čia labai geras ir naudingas augalas. Tai laukinis česnakas. Jo lapai, truputį pasūdžius, labai skanūs. Mes valgome juos ir be druskos. Jei žmonės šių lapų nevalgytų, tai cinga visiems dantis išlupinėtų, – apšvieté mane Froska.

Kaip véliau patyriau, cinga yra labai nemaloni liga. Pradeda kraujuoti dantų smegenys, véliau atsiranda žaizdos, ima klibėti visi dantys ir pagaliau iškrenta. Tai būdinga ir labai išplitusi Sibiro liga, kuri atsiranda nuo prasto maisto ir stokos vitamino C.

Rusai tą laukinį česnaką vadina „kalba". Prisiskinu ir aš saują lapų, dar gerai pasižiūriu į tą naudingąjį augalą, kad kitą kartą ir viena jį atpažinčiau, ir slenku koja už kojos prie laužo. Ir vis délto vietiniai gyventojai už mus yra stipresni. Gal ir mes ilgainiui įprasime ir užsigrūdinsime. Tačiau silpnesnieji turés išmirti, kaip netinkami Sibiro gyvenimo sąlygoms. Néra ko čia stebėtis, čia mus ir atvežé sunaikinti.

Pietaujame. Maisto davinys tas pats – dubenélis sriubos ir gabaliukas arklienos. Išvalgau savo sriubą ir Bronę vaišinu su kalba. Sukramtome lapus ir beveik per prievartą nuryjame. Pabandome įsidėti į burną po mažytį gabaliuką arklienos ir valgome su tais lapais. Gerai išeina. Organizmas laukan nemeta. Taip pamažu ir suvalgéme žirgelio mésą.

Prie laukinio česnako lapų įpratome ir dažnai juos valgydavome. Tas augalas mus apsaugojo nuo cingos ir išgelbėjo tremtinių dantis.

Aprūpiname ugnelę malkomis ir griūname pailsėti. Nuošaliau pasitraukusi, susišukuoju plaukus ir kietai susipinu kasas, kad nors pora dienų laikytų. Labai būtų gerai, kad turėčiau tankias šukas, nes galvą jau gerokai niežti...

Grįžusi prie laužo atsigulu ant plikos žemés. Taip gera guléti, kaip šuneliui susirietus į kamuoliuką. Ilgai ilsétis neleidžia.

LIETUVOS MUZIEJAI (iš 7 psl.)

1924 m. Klaipėdos krašto muziejaus draugija įsteigė muziejų, parodantį pajūrio gyventojų kultūrą, Klaipėdos istoriją. Tarp įdomybių yra mamuto kaulai, XV a. kryžiuočių kalavijas, XVII a. švedų moneta, sverianti pusantro kilogramo, pirmieji lietuviški elementoriai, žodynai, gintaro darbai. Nidoje veikia skyrius, – Neringos istorijos muziejus, apibudinęs žvejų gyvenimą, srities geologiją ir gamtą.

Kretingos muziejus (1935 m.) yra ne tik liaudies darbų, bet ir V. Europos ir Azijos tapybos bei kito meno. Mažeikių kraštotyros muziejus, priklausąs Telšių muziejui, įkurtas 1928 m. Mažeikių apskrities senovės pažinimo mėgėjų draugijos. Panevėžio gimtajam kraštui tirti draugija 1925 m. įkūrė to miesto muziejų, kuriame žymi gamtos paroda (net su drugiais iš Brazilijos). Iš viso esama 35.000 eksponatų. Čia sovietai pridėjo dar ateistinį skyrių.

Rokiškio kraštotyros muziejus lankomas nuo 1933 metų. Šalia jo kuriamas Lietuvos kaimelis su būdingais pastatais: klėtis, viraliné, pirtis, koplyčia, kalvė. Yra ir XIX a. dvaro sodyba.Šilutės muziejus (Klaipėdos skyrius), įkurtas 1949 m., gausu medžiagos apie Klaipėdos krašto sugrąžinimą Lietuvai 1923 m. Švenčionyse muziejus pradėtas kurti 1945 m., yra pirkių pavyzdžiai, 1863 m. sukilimo dalyvių daiktai, geologijos skyrius.

Apie 2000 archeologinių rodinių saugojama Telšių muziejuje, kuris 1931 m. įsteigė Žemaičių senovės mylėtojų draugija ALKA. Yra ir dailės skyrius, gamtos skyrius su iškamšomis, ypatingai Lietuvos paukščių. Ukmergės kraštotyros muziejus įsteigtas 1940 m., Utenos – 1945 m.

KITI MUZIEJAI

Dailės muziejaus skyrius pavadintas Teatro ir muzikos muziejus. Įkurtas Vilniuje 1964 metais ir nušviečia teatrinę ir muzikinę lietuvių kultūrą ir kultūros istoriją. Švietimo istorija apžvelgiama Pedagoginiame muziejuje Kaune, įsteigtame 1922 m. Pradedama nuo parapinių mokyklų ir Vilniaus universiteto prieš 400 metų, tęsiama iki šių dienų įskaitant ir Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį. Yra įvairių schemų, diagramų, nuotraukų apie švietimą, auklėjimą šeimoje, kūno kultūrą,mokslo priemones, mokytojų bei mokinių padaryti rinkiniai, geografijos skyrius su Lietuvos žemėlapiais ir t.t.

Kauno Zoologijos muziejus(1919m) prasidėjo T. ir I. Ivanauskų rinkiniais, kurie siekia 1861 metus, ir apimą visus dvylika bestuburių tipus, nedidelį rinkinį vabzdžių, žuvis (įskaitant piranhą iš Brazilijos), roplius, jų tarpe anakonda, Brazilijos nuodingųjų gyvačių rinkinys), visi Lietuvos sparnuočiai ir daug kitų kraštų paukščių, rasti senovės gyvių kaulai, skeletai, gamtos apsaugos skyrius.

Nežiūrint kruopštaus ir sąžiningo istorinio bei meninio darbo iš lietuvių pusės, muziejų valdybos ir tarnautojai sovietų prižiūrimi ir išprievartaujami įdėti visai neįdomius skyrius, surištus su primestine svetimųjų tvarka ir žygdarbiais". O patys etnografiniai rinkiniai irgi néra saugūs, nes sovietiniai pareigūnai, atvykę Lietuvon paatostogauti, kartais užsigeidžia eksponatų savo privatiems butams; ir tie vertingi rodiniai iš muziejaus išvežami prievarta iš Lietuvos. Panašus pavojus nuolat gręsia ir kitų sovietų valdomų tautų muziejus.

Daug vertingos istorinės medžiagos apie Lietuvos praeitį žuvo ir sovietų pravestame „valyme" prūsų srityse (Rytprusiuose), kurioje jie norėjo sunaikinti bet kokias germanų liekanas (kryžiuočių, vokiečių), įskaitant pilis ir t.t., kartu ir pražudydami senovės ir vėlesnių laikų prūsų bei kitų lietuvių giminių istorinę medžiagą.

(Straipsniui pasinaudota 1968 m. Vilniuje išleista J. Kasperavičiaus knygelė „Lietuvos TSR muziejai") Vaga,94 psl.

MŪSŲ ŽINIOS

IDOMIOS NUOTRUPOS

URUGVAJUS

JONUI GIEDRIUI REIKALINGA OPERACIJA.

Prieš trejetą savaičių T. Giedrys, nikydamas sumą, neteko sąmonės. Žmones labai išsigando. Gydytojas goninėje nustaté, jog turi akmenų ulžyje ir būtinai reikia operuoti. Nori atidét operaciją po Kalėdų bet gydytojas ragina nebelaukti. Kas norėtų pasiųst jam laišką, štai jo adresas Rev. J. Giedrys,S.J. Casilla Postal 2313, Cerro, Montevideo, Uruguay

JAUNIMO SEKMADIENIS

Praéjusį sekmadienį mūsų jaunimas šauniai pasirodé net trijose vietose. Rūtelé invalidų prieglaudoje,žr. 9 pusl.,Nemunas šoko 9 val. 4 TV. kanale, Čia jų šokimą ir rūbus labai palankiai įvertino kanalo vadovybé, perdavé pasikalbéjimą su Nemuno širdim Jonu Lukoševičiu ir daug karių minéjo Lietuvos ir lietuvių vardą.

16 valandą prasidéjusiame portugalų kolonijos festivalyje Nemunas sušoko Čigonélę ir Malūną. Šokéjų įvairių tautybių buvo virš 10 grupių. Žiūrovus sužavéjo tik trijų tautybių šokéjai, kuriems ji émé ploti dar tebešokant, nelaukdama né galo. Tokios garbés gavo Formozos dvi šokéjos, mūsu Nemunas (jam plojo net tris kartus) ir ukrainiečiai. Valio mūsu jaunimui !

LIETUVIUS KVIEČIA DALYVAUTI IMIGRANTŲ DIENOJE

S.Paulo arkiv. kard. Paulo E. Arns kviečia ir mus dalyvauti tarptautinéje imigrantų paminéjimo dienoje pirmąjį advento sekmadienį, gruodžio 2 dieną.

Minéjimas bus švč. Sakramento bažnyčioje, R. Tutoia, 1125.

Tenai nuveža omnibusas Ave circular iš Largo S. Francisco.

Bus šv. mišios, priémimas su vaišėmis saléje ir tautų meniškais pasirodymais. Dalyvaukim ko skaitlingiau, o moterys ir mergaitės pasipuošę,kas turit, tautiniais rūbais.

Irena Skurkevičiūtė ir Vladas Zizas „Visuomenės Veikėjuose" vaidins Mortą ir Garšvą.

TREČIAM PASAULIO LIET. JAUNIMO KONGRESUI RENGIANTIS...

Pirmasis pasirengimui žingsnis buvo STUDIJŲ DIENA lapkričio 15.

Veiklesnio jaunimo būrelis, susirinkęs,aptaré šiuos rūpimus klausimus:

A. Lietuviai laisvajame pasaulyje ir Pasaulio Lietuvių Bendruomené:

1. Lietuviai užsienyje: emigracija, skaičiai, kraštai.

2. Pas. Liet. Bendruomené: Istorija,problemos,pasisekimai, darbai ir uždaviniai. jaunimas.

3. Pas.Liet. Bendruomenės reikšmé.

B. Lietuvybés išlaikymas Lietuvoje ir užsieniuose-išeivijoje:

1. Lietuvoje.

2. Išeivijoje: parapijos, spauda, organizacijos,teatras,šokiai, kursai, suvažiavimai.

C. Pasaulio Liet.Jaunimo Kongreso ruoša 1973-1975 metais.

1.Asmeniné ruoša ir pasiruošimas: lietuvių kalba, organizacijos, lietuviška veikla.

2. Organizuota ruošos dalis: komisijos, uždaviniai, finansai.

Tą studijų dieną organizavo Braz.Liet. Bendruomené ir Pas. Liet. Jaunimo Sąjunga.

NUVEŽĖ DAUG DŽIAUGSMO

Jauniausioji Žilvičio šaka RŪTELĖ praéjusį sekmadienį (XI. 11) aplanké arti Cotia esančią invalidų vaikų prieglaudą „Pequeno Cottolengo". Visi pasistengé nuvežt kokią nors dovanélę, pagal tos dienos Evangelijoje girdétą našlés pavyzdį. Ypatingai pasistengé suteikt ligotiems vaikams ko daugiau džiaugsmo.Todél su jais žaidé, kalbéjosi ir pašoko jiems visokių šokių. Kaip labai vaikams patiko Rūtelés šokiai ir žaidimai, buvo aiškiai matoma jų veiduose ir akyse. Jų gilaus džiaugsmo šypsena ir spindinčios akys buvo gražiausia šio sekmadienio dovana ir pamoka mūsų jaunimui. Jie patyré,jog ir ligoje galima išlaikyti džiaugsmą, kai jis yra pagrįstas Kristumi. Be to, duodami kitiems džiaugsmo, Rūtelés nariai patys prasiturtino, pasijusdami laimingesni, kad galéjo kitus padaryt laimingus. Išvykoje dalyvavo 16 Rūtelés narių.

Kun,H.Šulcas

VALGĖ VABZDŽIUS, VALGYS KIRMĖLES ...
KAS?
LIETUVIAI !–

Neseniai Nemuno šokéjus per repeticiją pavaišino įdomiais gardumynais – į šokolado saldainius įdétom bitémis, vikšrais, žiogais ir skruzdémis. „Kitam kartui", AMAZONĖS stovyklos dienai,dar palikta skardinės keptų žiogų ir kirmélių.

PASAULINIO FUTBOLO TAURĖ LIETUVIŲ NAMUOSE

Garsioji tauré „Copa do mundo" tapusi Brazilijos nuosavybé po trijų iš eilės pasaulinių pirmenybių laimėjimo 1970 metais, visą laiką iki šiol buvo vežiojama po visą Braziliją.1971 metų pradžioje buvo nuvežta į 2000 Brazilijos skautų stovyklą Joinville mieste, Santa Catarina valstybéje. Ten per sporto rungtynes labai sunkiai buvo sužeistas Aleksandras Valavičius, (Janinos ir Henriko Valavičių sūnus). Kai jį léktuvu skraidino į S. Paulį nugarkaulio operacijai, tai drauge skridę CDB pareigūnai pažadėjo kada nors atgabenti tą futbolo didžiausios garbės taurę jam į namus parodyti.(Matyt nesitikėjo, kad Aleksandras dar galés iš lovos išlipti).

Savo pažadą CDB pareigūnai išpildé lapkričio 9 d. ir atvežé ją, įvyniotą į paprastą popierį ir įdétą į paprastą dėžutę, į pp. Valavičių namus. Čia susirinko visa daugybé giminių, draugų, pažįstamų. Išaiškinta visa taurės istorija. Kiekvienas dalyvis galéjo ją paliesti, apžiūréti, nusifotografuoti.

Taurės globėjas yra Banco do Brasil, kur ji yra saugojama, o administruojama CDB. Jis sostinėje registruoja,kada ir kur tauré vežama, kad ko daugiau Brazilijos gyventojų galėtų ją iš arti pamatyti. Veža ją ir į vaikų prieglaudas,aklųjų namus,kalėjimus, mokyklas ir kitas vietas.

Nuo 1930 metų tauré buvo vežama į tą kraštą, kur pasaulinėse futbolo rungtynėse laimédavo pirmą vietą. Karo metu ji buvus paslépta ir užkasta žeméje, kadangi ji turi apie 2 kilogramus aukso ir tokio pat svorio bet dar brangesnį „lapis lazuli" akmenį. Ji sporto pasaulyje laikoma viena brangiausių premijų..

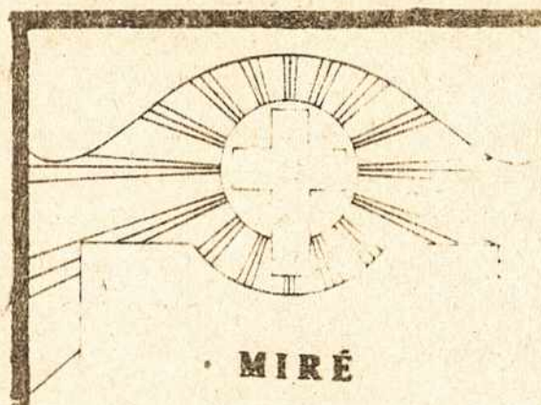

· MIRĖ

a.a. MARIJA ŠLIŽYTĖ

spalio 10 d., 41 metų amžiaus. Ji gyveno provincijoje, Ituberaba. 30-os dienos mišios už ją atlaikytos Jaçanã, per lietuviškas pamaldas.

MIŠIOS LAPOJE

už a.a. ANTANĄ ŠIMBELĮ lapkričio 18 d.,sekmadienį 17.val. Lapos bažnyčioje. Velionis buvo Dr.J.Basanavičiaus mokyklos globėjų būrelio ilgametis kasininkas. Kviečiame dalyvauti visus būrelio narius, rėmėjus ir mirusiojo draugus bei visus tautiečius.

V.Anastácio Dr.J.Basanavičiaus Lietuvių Mokyklos Globėjų Būrelio Valdyba.

ŠITAIP KAMUOTA MOKYTOJA ONA BRILIENĖ

Iš 4 psl

rina piliečių teisę pasirinkti bet kurią religiją ir atlikinėti religines pareigas. Niekas neturi teisės net klausti, kurią religiją kas išpažįsta Juo labiau atleisti iš darbo dėl tikėjimo ir religinių pareigų atlikinėjimo."

Mokyt.Brilienė savo kalbos pabaigoje išdésté, kad ji sąžiningai 21 m. dirbo pedagogės darbą ir jokių priekaištų neturėjo, savo religinių įsitikinimų mokykloje nedemonstravo. Tik po to, kai mokyklos vadovybé pasisavino šeimos religinio pobūdžio nuotraukas ir viešai paskelbé jos religinius įsitikinimus, ji pradéjusi viešai atlikinéti religines apeigas. Priekaištas, kad mokiusi vaikus tikéti Dievą, yra prasimanytas.

Prasidéjo teisminis apklausinéjimas.

Bus daugiau

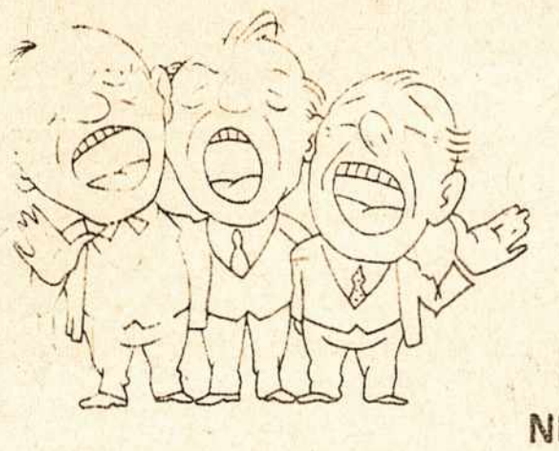

LIETUVIŲ KATALIKŲ BENDRUOMENĖS CHORAS

MINĖS SAVO GLOBĖJOS ŠV. CECILIJOS METINĘ ŠVENTĘ GRUODŽIO 2 DIENĄ, SEKMADIENĮ. MINĖJIMO PROGRAMON ĮEINA:

11 VALANDĄ ŠV. MIŠIOS – SUMA.

PO MIŠIŲ

GARDŪS PIETŪS SU MENINE PROGRAMA

JAUNIMO NAMUOSE.

Visi tie malonumai kainuos tik 20 kruzeirų. Laisvų vietų yra tik 100. Skubėkit įsigyti pakvietimus iš choro narių.

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA

MŪSŲ ŠĮ SEKMADIENĮ 16 VAL.

LINKSMAS VAKARAS !

Geri vaidintojai suvaidins p. MAGDALENOS VINKŠNAITIENĖS režisuotą, vieno geriausių scenos veikalų rašytojo Vytauto Alanto linksmą trijų veiksmų komediją —

VISUOMENĖS VEIKĖJAI

Bus ir kitų programos įdomybių ir staigmenų! Vaidinimą rengia ŽILVIČIO TĖVŲ KOMITETAS, savo veiklos dešimtmečiui paminėti.

VISI, KAS GYVAS IR DAR ŠIEK TIEK KRUTAME, DALYVAUKIME ŠITAME KULTŪRINIAME PARENGIME. Įėjimas tik 5 kruzeirai.

LIETUVIŲ KULTŪRINIS SAMBŪRIS „ŽILVITIS", MINĖDAMAS 10 METŲ VEIKLOS SUKAKTĮ, IŠLEIDŽIA ŠĮ „MŪSŲ LIETUVOS" NUMERĮ.

ŽILVIČIUI UŽ PARAMĄ DĖKOJA ADMINISTRACIJA.

MŪSŲ ŽINIOS

Šv. KAZIMIERAS

SÃO ROQUE IR KITUR

Šiais metais čia miré Julius Markūnas, su žmona Anele Zubelyte Markūniene užauginęs septynis vaikus. Jų dukté Olga gyvena Kalifornijoje, JAV. Viktoro ir Onos Zubelių žentas Joaquim Mendes prie namų atidaré staliaus dirbtuvę. São Roque mieste aplankytos šešios šeimos. Iš viso čia pirmą kartą kalédojo lietuvis kunigas.

Prie Cotia kelio 19 kilometro kuriasi naujas bairas, Jardim Arpoador. Jame gyvena dvi lietuvių šeimos, įskaitant Liucijos Tamošiūnaitės, kun. K. Tamošiūno giminaitės.

Kiek žinoma, Jandira miestelyje tarp Carapicuibos ir São Roque gyvena tik viena lietuvé, Olga Liudovika Modestavičienė, kurios sūnus gyvena Rio de Janeiro. Ji dalį savo laiko skiria šalpos darbams. Neužilgo atsikraustys čia iš Vila Remédios Genovaitė Bražinskaitė Kučinskienė su vyru.

Perús miestelyje rastos trys lietuvių šeimos. Šiais metais čia miré Petras Šidlauskas, palikdamas žmoną Rozę ir aštuonis vaikus, kurių dauguma dar mažamečiai.

Jaguara baire, tuoj už Vila Remédios, aplankytos devynios šeimos Gené Polikaitienė ir jos dukté Elza abi yra menininkės mėgėjos, nupiešusios gražių gamtovaizdžių. Elenos Vilčinskaitės Levanavičienės sūnus Oskaras dirba policijoje, o dabar per ilgesnes atostogas, yra Abril leidyklos tarnautojas.

Kamilė Karosaitė Šablevičienė iš V. Remédios ieško savo pusbrolio Juozo Karoso, jau seniai gyvenančio Brazilijoje, kilusio iš Puodžių kaimo prie Debeikių.

VISAS BŪRYS APLANKĖ LIGONĘ.

Po lietuviškųjų mišių Utingoje praéjusį sekmadienį patirta, jog Emilija Miliūnaitė Vainauskienė, po sunkesnės operacijos, namie gydoma. Ji visada buvo uoli lietuviškų pamaldų lankytoja. Tuojau susidaré penketo asmenų būrelis, jų tarpe ir varguolininkas Alb. Budrevičius su kun. P. Dauginčiu, ir nuéjo aplankyti ligonę. Rado ją jau gerokai sustipréjusią. Dėl atsivérusių ir neužgyjančių varizių teko nupiaut virš kelio kairiąją koją. Šitos operacijos gal būtų ir išvengusi, jei nuvykus ligoninėn nebūtų išsilieję kraujas plaučiuose. Gydytojams teko pirmiausiai gydyti plaučius, o tai begydant, atsivéré didelės skaudžios žaizdos kojoje. Vargiai ligoné but išlikusi gyva, jei jos brolis pramonininkas Stasys Meliūnas nebūtų perkėlęs ją iš INPS ligoninės į privačią Osvaldo Cruz ligoninę. Ir dabar p. Meliūnas labai daug padeda seseriai.

Apsilankiusieji pasikalbėjo su ligone, ją paguodé ir palinkėjo greit pasveikti.

— **Vienybėje** nr. 43 šitaip rašoma apie vieną Lietuvos ligoninių:

"**Dauguma ligoninių kitataučiai,** bet gydytojai ir personalas beveik visas lietuviškas. Poilsių namai, sanatorijų ir gydyklų pavadinimai taip pat lietuviški: "Nemunas", "Dainava", "Tėvynė", "Saulutė" ir pan. Man buvo nuostabiausia, kad **visas gydymas — nemokamai,** bet tuo pačiu kartu stebėjausi, kad gydytojams taip mažai mokama — teuždirba 100 rublių į mėnesį".

Taigi, gydytojai, mažai uždirbdami, stengiasi, kad nemokamai atostogautų. Na, ir kas gali ginčyti, kad burliokui Lietuva nėra rojus.

VILA ANASTÁCIO

Dr. Jono Basanavičiaus mokykloje sekmadienį, lapkr 23. bus paminėta Liet. Kariuomenės sukūrimo diena. Minėjimo pradžia 14 valandą. Programoje dalyvaus du tautinių šokių ansambliai: ŽILVITIS ir NEMUNAS. Bus ir kiti programos numeriai, sudėtinės vaišės, arbatėlė.

Labai prašome ko gausiau dalyvauti Anastácio, Lapos ir kitų artimesnių bairų tautiečius Ypatingai prašome dalyvaut jaunimą, susipažint su mūsų jau ir brazilų visuomenėje pagarsėjusiais šokėjais.

Rengėjai.

LANKYS PARAPIJĄ

T. Petras Daugintis šia savaitę lankys V. Anastácio ir Lapa tautiečius.

T. A. Saulaitis, kaip ankščiau buvo skelbta, Santos apylinkes.

Lapkričio 3 d. New Yorke minėtas Vytauto Didžiojo universitetas. Prof dr. Jonas Puzinas skaitė paskaitą, o rašytojas Paulius Jurkus rodė skaidrių iš universiteto ir jo studentų gyvenimo

Solistė Dalia Kučėnienė koncertavo Lietuvių dienoje, Pensylvanijos anglių kasyklų srityje. Programą seké apie 30.000 lietuvių kilmės žiūrovų.

UŽSIMOKĖJO UŽ M. L.

Po 30 kr. Sr. Budzilas, Pr. Paunksnis, Marija Paleckienė, Vikt. Zubelis, Ona Miškinis, Ant. Lapienis, Ign. Bernotas, Edvardas Mekšėnas.

40 kr. Filomena Černiauskienė

Po 50 kr. Eugenija Juzėnaitė ir J. Joteikaitė-Galvão.

Žilvitis ir Liet. Kat. Moterų draugija davė po 150 kruz., tapdami garbės leidėjais. Visiems nuoširdus ačiū.

M.L. Administracija.

MŪSŲ LIETUVA

NOSSA LITUÂNIA
Caixa Postal, 4421
01000 São Paulo, ESP

Diretor Responsável
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO
Redator Jonas Kidykas
Administrador P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 30 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 150 kr.; Paskiro numerio kaina: 60 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai grąžinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spaudinamas antradienį. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini nevėliau, kaip iki pirmadienio pietų.